

ایکینجی سنہ ۰ نومبر ۷۰ ۶۰ نسخہ سی ۳ غروشدہ در ۱ ربیع الاول سنہ ۱۲۹۷

مجموعہ علوم

« ما لا يدرك كله لا يترك كله » اقتضا سنجه قابل استقصا و ممکن حد واحصا اولیان آب و هوای که خصایص مشهوده و سرار نامعدوده سندن صانکه دریادن قطره و فضای بی انتهای ذره اولان اشبه مقاله کمترین شاید محافل هنروران و مجامع معارف پرورنده معطوف انتظار تحسین اولور خلیای بی ریای تسلیم بخشای آب حیات آسا افکار بیمارمه جان افزا و ریج صبا کبی غصن خامه عاجزانه مه حرکت فرما اولمشدر .

مطلب اول

اسرار آب

(قطره)

لحنه

نقطه بآب بمشاهده نظایر

قطره آب در دایره غدیر

آبک ایتهش خداخواه نی طی

ومن المساء کل شیء حی

ژاله اسمیه مسمی اولوب صباحین زمره اوراق نباتات اوزرنده بولنان در ناب و چمنلده لو، لو، ترکیب پارایان قطره آبک جوهر غریزی عین ماء حیوان کبی اجسامه حیاتریز و - ظاهراً بیقدار و ناچیز کورینورسده معنا - قدرت الهیه ایچون بر مقیاس حکمت امیر ایدوکی دقایق شناسانه خفی دکادر .

لاشی مقوله سی نظر یله باقیلان بو طمله جق - اوزرینه ضیا شمس اصابت ایدر ایتمز - روح روان کبی هموایه اوچوب کوز مژدن نهان

مدار حیات عامه برایا اولان آب و هوایک بیوک ایکی کوهر کرانهادر .

بونلرک ارکان لطافتسیمالرینک سائر اجسام اوزرینه اعتلا و جزای جانبخشالرینک مابین السمک و السماء اقطار جهانی استیلا ایلعلرینک سببی جمله ستکنه ارضک انلره اولان شدت احتیاج ایدر .

حقا که اسمان و زمین بر نظام بدیع اوزره انشا و تکوین و جمله ارکانی پرکار « کل شیء بمقدار » ایله تقدیر و تعیین نیورلشدر ! هر برجسم طبیعتک قیمت ذاتیه سی و اجسام سائریه نسبتله اهمیت اضافیه سی عالم امکانده شاغل اولدیغی مکانک وسعتیه متناسب اولق مقتضای حکمت و موافق فرموده قدرت اولدیغندن سطح ارضی جمیع جهاتندن محیط اولان آب و هوا اجزاسنک درجه انتشارلری و اوقیانوسلرینک جسامت مقدارلری بویکی جوهر شفافک اجسام سائر اوزرینه رجحان و مزیتلرینی بیان و جمله سکان ارض ایچون اولان کمال لزوم و اهمیتلرینی یک نظرده اثبات و عیان ایدر .

« لا شیء فی الا مکان ابدع مما کان » مفاد سنجه البته هر شیئک مقداری درجه لزومک عیاری در .

ایکی ییک سنه دن بری حقایق اشیانک استکشاف اسرار یله اشتغال ایلان ارباب حکمتک آثار اقداملری و خصوصیه بو عصرده کلوبده توسیع دایره کلمات ایدن اصحاب همتک اثمار اهتماملری اوله رق مؤلفات حکمیه ده آب و هوایک مبین اولان خواص متنوعه و منافع بدیعه لری بیننده کی صور ازدواج و کیفیات ارتباط و متراجلرینک اکتناهی طوغریسی بخارک اجزاء رقیقه سی کبی نازک و دقیق و بخارک قهور عمیق سی کبی پرکهر و کشفه حقیق در .

ظهور و خلقت لرینی مشاهده و عامه سنک مولد
و رحلت لرینی معاینه و بی حد و حساب تشنگانک
معه لرندن کچوب عطش و حرارت لرینی ازاله
ایتمشدر !

بوندن بویله دخی الی یوم القیام یعنی تیاتروی
اکوانده پرنده بازان سیارات او یونلرینی اتمام
ورقاص زمین دورانشدن یوریلوب آراهه پرده
ختم ایدنجیه دکین اول قطره نازک اندام
هیچ برآن سکون و آرام ایتیه جکدر !

غرائبندر که بو انقلابات دائمیه سنه نظراً
مثلاً برکشی برقطره معینه یی سابقده اصلاً
ایچماش اولدیقه عناد و اصرار و یامستقبلده
تناول ایده میه جکنی بالادعا قومه اجتسار ایتش
اولسه کلامنده کاذب و عیننده حاث اولسی
احتمالدن بعید دکدر !

چونکه هر نه تناول اولنورسه کیمیاخانه
ابدانده آز چوق مکشدن صکره منافذ و مجاری
مخصوصه سندن بالخروج مخزن عومیلری اولان
ارض و مایه رجوع و بعدالتصفیه حاصلات
جدیده صورتنده یه ظهور و طالع ایده کلدیکی
مسائل مبرهنه و معلومات متیقنه دندر .

ساقی طبیعت نه سارا انجیره مایه ایله املای
جام نسیم و ایلا لطف عومیسنی تشنه نباته عرض
و تقدیم ایله حواشی ضروریه لرینی تئیم ایدر .
بالفرض فصل بهارده لیلا براوتک بیراغنی
احاطه ایدن بخار شفافک اجزای صغیره سنی فرق
و تمیز ایدر مرتبه ده قوه بصریه من کسکین
اولش اولوبده رصد ایدیکه کورردک ؟

انهای لیلده بخارک حرارت مکثومه سی
طباغله دجه تدریجاً تدر و تکاثف ایتدیکنی
و بوسیله حبه کچولدیکنی معاینه و بیراغنی محیط
اولان بخار غدا رفته رفته کچولوب جسامت عادیه

اولدقده عجباً نره له سیر و عزیمت ؟ و حین
احتیاجده نه صورته عودت ؟ و براقدیغی چمنلری
نره دن و نصل کلوب زیارت ایدر ؟

یعنی نظر مزدن مخفی و زائل اولدقده بالکز
شکل و صورتی می متبدل یوقسه وجودی
بتون بتون محو و مضحمل و ملک عدمه منتقل می
اولور ؟

بو طعنه جفک تفصیل سرگذشتک تصویر
و تحریری و صور تقالینک تعداد و تقریری
افزینشدن بری جهالتک تاریخ عومیسنک
بسط و اتساقیرینه منوط و بلکه صحایف
مجموعه عالمک فصول دهور و سطور اعصارنا
محصورینک شرح و تفسیرینه متوقف و مربوط
اولدیغندن تمامیه ایفای طاقت بشریه دن
خارجدر !

بالفرض بوقطره سالخورده اعلان داستانیه چون
کندوسی فتح دهان و احوال ماضیه و انقلابات
متوالیه سنک تاریخی بربریان ایلسه سامعان خردمندان
مقائیدن و بسته و سرگردان و احوال غرابت اشتمالندن
انکشت حیرت بردهان اوله جقلری اجمال آتیدن
مستبان اولور .

شویله که دودانه معهود عالم ایله برابر قدم
زن ساحه وجود و خلقتک تابرنجی کوندرونق
بخش مهد شهود اوله رق بوانه قدر وقوع بولان
کافه تقالیب دهریه و عامه حوادث کونییه ده
حاضر و کره زمینک دوچار اولدیغنی بالجمله
طوفانات عدیده و ترزلات متعاقبه یه شاهد و ناظر
اول طوفانلرده مستهلک و نابود و فقط آثار
متحجره سی اعماق طبقات ارضده موجود
بونجه نباتات عجیه و حیوانات غریبه ایله
معاصر اولمشیدی !

اشته بوقطره برنجی آدمک و بلکه جمله امک

خنده و امثالی قالن یپراقلی سبز لک اوراق
چور یمک ایچون دست قدت بونلک اوزلرینه
برینغلی اورتی وجلالی روغن سرمش اولغله رطوبت
یپراقلک ایچروسنه نفوذ ایدمهز . بناء علیه بونلک
اوزرنده کی شبنم دانه لرینک برقاچی برلشهرک
کسب جسامت و اول روغنلی یپراق اوزرنده حیوه
کبی حرکت ایدرلر . بخار اجزایی هر طرفدن
متساویانه جذب اولدیغندن هر برچیک قطره سی
برکره جک شکلنه کیرر .

ابتدای نهاده کناس افتاب طوغد قدده اشعه سیاه
بودر دانه لری سپوره رک زکاتی نباتاته مساعد
و باقی سنی اوچوروب حین حاجتده ینه اناره احسان
و اعاده ایچون خزینه نسیجده محافظه ایدر .
هیفک اچیق و براق کیجه لرنده نباتاتک -
اغصان و اعضا سندن فضای سمایه بالا انتشار -
ضایع ایتدکلری خراته بدل اولق اوزره بروج
مشروح چیکه منقلب اولان بخارک حرارت
مکتومه سی اولیه ایدی غروب شمسدن چوق
وقت کچمزدن اول طراوتلی چمنلر قیراغی
حدوثله طوکوب محو اولورلرایدی . بالعکس
سما - باوطلی اولدقد - سحاب حرارتک انتشاریه
حائل اولغله انحره نک تمیعنه و شبنمک تگونه
مانع اولدیغی زراع و باغچیلر عنندنه مشهوردر .

اینبجه بریغمور یاغار . بونک شبنمدن فرقی
بودر که . اشبو یاغش هوانک طبقات سافله سنده
موجود بخارک تبرندن حاصل اولور . شبنم ایسه
اجسامک سطح لرنده حاصل اولور .

قیراغی تحت الصفر متبرداولان اجسامک
اوزرنده منجمد اولان شبنمدن عبارتدر .
مجلی و دوز اولان اجسام اوزرنده دوز و پارلاق
اولیان اجسام اوزرنده اولاندن دهان چیک
اولور . چیک اغاجلرک و سقفلرک التیه برلشه مز .

سندن ۱۷۰۰ کره اصغر قالد قدده در حال اینجو کبی بر
قطره جک شکلنه کیروب و هر بری برمر کسز
اوله رق اطرافنده کی نمی جذبله بیویوب عادت
قطیرات شبنمه منقلب اوله جغنی مشاهده ایدرک !
اشته صباحلین اوراق نباتات و چیمچکر
اوزرنده احجار قیمتدار کبی پارل پارل پارلیان
ژاله و شبنم قطره لری منوال مشروحده حصوله
کله یورلر [۱]

[۱] شبنم دنیلان روح مجسم حقنده بعض
قدما اینجه یغمورلر دیرلر و بعض دیگرانی دخی
بونک درون زمیندن ترشح و خروج ایتدیکنی زعم
ایلرلرایدی .

۱۸۱۲ تاریخ عیسویه اسقوچیلی دو قنور
(ویل) نام راصدبی عدیل شبنمک جمیع
اجسام اوزرنده علی السویه بولندیغنی کور شجه
قدما نک بو قول وزعملرینک خطا اولدیغنی
اکلادی .

شبنم تبرده دهان زیاده مستعد اولان جساملر
اوزرنده دهان چوقجه بولور . (امسیف)
یعنی معدن کبی ناقل حرارت و پروت اولان
اجسام اوزرنده (چیک) قرار کیر اولمز .
حالبو که تراب قوم جام و جمله نباتات اوزرینه
زیاده برلشیر . بریازلی کیجه دهه برجام پارچه سی
وبرده تنکه ییراغی اچیغنه براغله بو خاصه
مشاهده اولور .

باوطلر سطح زمینه حرارت نشر ایلدکلری
امور مقرردهن اولسنه بناء مغموم هواده چیک
کورینه میور . کذاک ریاحله طبقات هوا
متحرک و متجدد اولدیغنی کیجه لرده چیمکر
قولایلقله یرلشه مز . بالعکس خفیف روزکار
شبنمک حصوانه مساعد اولور .
برده باوطلر هوا خشم و قتلرنده غایت

حقیقه الماء

حکمای متقدمین کرب مرکب تام دیدکاری
حیوان و نباتات و کرب مرکب ناقص تعبیر
ایتدکاری سحاب و امثالک ترکیب محتاج اولدقلری
ارکان اسلیه بی بالاستقراردره یعنی (نار) (هوا)
وصعودده اطرافه کذلک چوق حرارت انتشار
ایدر .

بو خاصیت جلیله اقتضاسیله صوریر یوزنده
معدل اجسام اولشدر . سطوح بخاروسعی سببیه
ایام صیفده ایصندیغی وقت اشعه شمسیه ناک
برچوق حرارتنی کسرایله لیلاناشبو حرارت
مدخره سنی تدریجاً نشرایدر .

اشته بوسیله در که نه کرم صیفدن ونه ده
سردشتادن زیاده مضطرب و متأم اولیورز !
فتبارک الله المتعال ! ! ! ! !

عالم جسمانیده صویک منافعی قابل تعداد
اولدیغی شبهه دن بریدر . سائرندن قطع نظر صوسنر
حیات اولز . نباتاتک سیالاتنی و غذالرنی تدارک
ایدن صودر . جو هواده معلق اوراق اشجارهوا
ایله تغدی ایدرل .

اشبو اجسام ایله یعنی نباتات و حیواناتک عامه سی
فحم و مولدالمائی شامل واکثریسی مولدالمو
ضه بی دخی حاوی بولورلر . بونلر کوری هواده
منتشر حامض فحمیدن و مولدالمائی البخره
نسیمدن و مولدالموضه بی بواکیسنک مرکبی
اولان صودن اخذایدرل .

لکن نباتات حامض فحمیدن یالکز محتاج
اولدقلری کورلری اخذایدرل حامض فحمیده کی
مولدالموضه بی ترک ایلمکه مقتد اولدقلرندن
اشبو تفریق فعل غریبی اجرا ایلمک ایچون برقوه
خارجیه ناک اعانه سنه محتاج بولندقلری اکلا شلمشدر
اشته بومعین حاجی اشعه شمسیه در .

کیمیاً کرمطلق اولان جناب حقیق عادت
جاریه صمدانیه و اصول غیرمتخالفه ربانیه سی
اوزره تاثیر اشعه شمس منیر سببیه مباحه و رطوبات
تسخین و تبخیر و کیمیایخانه کونده قابل استعمال
اولر ایچون انبیک جواهرده تصفیه و تقطیر برله
حیاتیه یرامیان موادریده دن تنقیه و تطهیر اولنور .
آب زلال بومنوال اوزه تبدیل حال و مثال
بادجوال کمال لطافت استحصال ایتدکده
صفت طاریه سیله محل زمهریر و مقر بردقطریر
اولان کره بخاره صعود ایدرلک اوزر ناک
برودت دائمه سیله ینه تکاثف و تقطیر و سحاب و
حباب صورتارینی کویستهرک ثقلت مکنتیه سیله
نزول و غطرو بعضاً شدت برده تصادفندن برف
ویاطول و صورتند، تصلب و تبلر ایدر . قارایام
سرما ده جبال مرتفعه اوزرینه هیبت و وقار ایله
بسط بساط قرار و نصب خیمه انتظار ایلر .
هنکام کرماده اشعه شمسیه تلغرافلری و ورودنده ینه
تبدیل صورت و تنزله رغبت ایدرلک بیمار عطش
واضطراب اولان عامه انزله شتاب ایله طاغیرلک
مجارى دقیقه و او دینه عمیق سنندن قوشه رق امداد لرینه
رفتار و جمله تشنه دلانه حیات نثار اولور [۲]

[۲] کندنده جان بولنمیان بره وجود جمله ذی
روحک منبع حیاتی اولق غرابندر .
صویک دیگر بر خاصه غریبه سی دخی شودر که
وزنلری متحد اجسام مختلفه تسخین اولندقلرنده
حرارت مکنتیه لرینک سرعتی متفاوت اولدیغی
لدى التجربه معلوم اولور . بناء علیه مختلف الطبع
جسملر حرارتک بر درجه معینه سنه و اصل اولق
ایچون متفاوت المقدار حرارت بلع ایتدکاری کبی
مؤخر ایغنی عند التبرد مختلف المقدار حرارت نشرایلرل
اشته علی العموم جسملرده بولنان بو خاصیت صوده
برکال اولدیغندن ایصندقدده چوق حرارت ادخار